

Братусь І. В.,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
образотворчого мистецтва, Інститут мистецтв
Київського університету ім. Бориса Грінченка
(Україна, Київ), kulturolog@gmail.com

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ (ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ)

Проаналізовано основні фактори оновлення цифрових технологій у збереженні культурно-історичного матеріалу в Україні. Досліджено зв'язок різних цифрових рішень.

Ключові слова: Інтернет, культурно-історична пам'ять, перебудова, відеохостинг.

Використання новітніх технологій з кожною годиною змінює світ, змінює наше ставлення до культури та історії. Академічний підхід занадто повільний для осягнення та спрямування цифрових процесів. Авіаконструктори жартують, що літак застаріває одночасно з залишенням ангару. Подібно будь-яке дослідження цифрових технологій приречене на швидку втрату актуальності, на той чи інший рівень відставання від невгамовного прогресу. Але це не повинно зупиняти дослідників – без чіткої структури неможливе подальше впровадження високих технологій, неможливо передбачити їх позитивний та негативний вплив на людство. Передумовам сучасних сервісів присвячена ця праця.

Неможливо уявити сьогodнішнє життя без комп'ютерів, мобільних телефонів, Інтернету. Та всі ці «гаджети» і технології порівняно нещодавно стали невід'ємними атрибутами сучасного життя. Саме вони значно полегшили вертикальну та горизонтальну комунікації, відновили (та відтворили) цілі культурно-історичні пласти. Відеохостинги стали одним з найбільш популярних напрямів – серед значної кількості людей була популярна думка: якщо події немає в Інтернеті, то вона фактично не відбулася. Це значно активізує мільйони людей створювати та поширювати відповідний «конект».

Популярність відеохостингу Youtube викликана використанням найбільш прогресивних і зручних технологій завантаження та перегляду відео. З 2005 року (з 2006 року в рамках сервісів Google) Youtube втілює та постійно вдосконалює подачу матеріалів.

В обсязі цієї статті не передбачений глибокий екскурс в минуле. Безумовно, що кіно зіграло важливу роль в становленні сучасного типу людської культури. Але обмеженість технічних засобів та їхня складність довго не надавала можливості втілити ті запити, які були сформовані «викликами часу». Навіть фотографія з середини XIX століття мала певні «затримки» часового розуміння – найбільш разючим тут виступає феномен «post-mortem photography». «В посмертній фотографії знаходить своє втілення потреба соціуму (частково похідна від відповідної індивідуальної потреби) в маркуванні всіх значних етапів людського існування... [7, с. 30].

Якщо окреслити умовну культурно-історичну лінію, то між посмертною фотографією та самогубствами під час онлайн трансляції відео в фейсбук було багато потужних «потреб соціуму». Люди намагаються

зберегти миті життя та смерті, ввійти в певний ментальний зв'язок з долею цілого світу. Саме цими доробками буде означено «подих епохи». Вже недостатньо просто відтворювати, необхідно творити, віднаходити нові явища.

Спочатку люди вдовольнялися самим фактом відтворення дійсності. Можливо, такі відчуття в них виникали при створенні письма, при фіксації різних образів на стінах печер чи при звукозаписі. Почути свій голос, побачити своє обличчя, прочитати свої слова – це був прорив у суцільному мороці забуття. Але подібна інформація протягом тривалого часу дозувалася, не було можливості самостійно розробити власну траєкторію відтворення дійсності.

Все цікаве потреба надавалося значно обмеженими порціями у чітко визначений час. При цьому держава постійно «вкладала в голови» потрібні ідеологічні посили, коректувала матеріал. Тільки в часи перебудови почала здійснюватися політика послаблення контролю, що призвело на території України до значних зрушень. Очікування населення в жартівливій формі були висловлені в пісні, яку виконував Олександр Барикін. Його в 1985 році запросили в «Голубой огонек» виконати пісню Ігоря Ніколаєва на слова Валерія Сауткіна «Програма телепередач на завтра», яка була наступного змісту:

«Здравствуйте товарищи, начинаем программу телепередач на завтра, на завтра.

Завтра вы увидите, то что никогда не видели, это будет завтра, завтра. В девять часов «Золотой ключик» короткометражный сюжет,

О том как спланировать лучше семейный бюджет.

От великого до смешного, один шах... Шахматную школу собирает Авербах».

Приспів же висловлював очікування звичайних людей, «крик душі»:

Нет, нет, нет, нет мы хотим сегодня.

Нет, нет, нет, нет мы хотим сейчас.

Нет, нет, нет, нет мы хотим сегодня.

Нет, нет, нет, нет мы хотим сейчас. (2 рази)

Це була вже своєрідна трансформація «panem et circenses» – додалася вимога негайного вдоволення потреб у інформаційно-розважальних ресурсах. Саме зміна парадигми на більш мобільну, ось що мало стати «новою концепцією». В межах СРСР для України це було тільки першим етапом оновлення культурно-історичної пам'яті: «...українське партійне керівництво переоцінювало історичні постаті дуже обережно, постійно оглядаючись на Москву. Під реабілітацію підпадали, в основному, діячі радянського періоду, але ті, хто виступав проти російського правління ще за царату, як правило, ні. Тобто позитивне ставлення до Росії, навіть царської, цінилось вище, ніж вірність радянській владі... Перегляд постаті Леніна в офіційній історіографії був під табу фактично до кінця «перебудови», оскільки на ньому трималась легітимність радянської влади. Офіційні історики в Україні, як і в інших радянських республіках, всіляко намагались довести, що сталінізм не був історично неминучим, що він був відхиленням від «правильного» ленінізму... [8, с. 13].

Ми лише коротко окреслили історичні передумови та цифрові рішення феномену становлення

відеохостингу (його роль і наповнення). В наступних роботах сподіваємося подати більш широку палітру та динаміку цих процесів.

Список використаних джерел

1. Братусь І. В. Использование семейных документов в общей историко–культурной ретроспекции [Текст] / И. В. Братусь // Историко–культурна спадщина: збереження, доступ, використання (матеріали конференції). – 2015. – С.261–264.
2. Братусь І. В. Проблеми викладання дисциплін історико–культурологічного циклу в вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс] / І. В. Братусь, Ю. Б. Смольніков // Гілея: науковий вісник. – 2013. – №77. – С.77–79.
3. Братусь І. Інформаційні пошуки доби [Електронний ресурс] / І. Братусь // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні. – 2010. – Вип.6. – С.33–38.
4. Братусь І. В. Сучасні технології збереження історичної спадщини України [Текст] / І. В. Братусь, З. М. Свердлик // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: Науковий вісник: зб. наук. праць / Нац. пед. ун–т ім. М. П. Драгоманова, Українська АН. – К.: Вид–во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип.68 (№1). – С.249–252.
5. Вашик К. Представление исторического знания и новые мультимедийные технологии / К. Вашик. – М.: АИРО–XX, 1999. – 40 с.
6. Кириллова Н. Б. Медиакультура: от модерна к постмодерну / Н. Б. Кириллова. – 2–е изд. – М.: Академический проект, 2006. – 448 с.
7. Нуркова В. Фотография как артефакт жизни / В. Нуркова // Современные стратегии культурологических исследований: труды Ин–та европейских культур / отв. ред. Т. А. Филиппова. – 2008. – Т.2. – С.29–36.
8. Смольніков Ю. Проблема відродження української мови та історичної пам'яті в Україні (др. пол. 80–х – поч. 90–х рр. XX ст.). Теоретичний аналіз / Ю. Смольніков. Автореф. дис. ... канд. іст. наук. – К., 2005. – 20 с.

References

1. Bratus' I. V. Ispol'zovanie semejnyh dokumentov v obshchej istoriko–kul'turnoj retrospekcii [Tekst] / I. V. Bratus' // Istoryko–kul'turna spadshhyna: zberezhennja, dostup, vykorystannja (materialy konferencii?). – 2015. – S.261–264.
2. Bratus' I. V. Problemy vykladannja dyscyplin istoryko–kul'turologichnogo cyklu v vyshhyh navchal'nyh zakladah Ukrai'ny [Elektronnyj resurs] / I. V. Bratus', Ju. B. Smol'nikov // Gileja: naukovyj visnyk. – 2013. – №77. – S.77–79.
3. Bratus' I. Informacijni poshuky doby [Elektronnyj resurs] / I. Bratus' // Suchasni problemy hudozhn'oi' osvity v Ukrai'ni. – 2010. – Vyp.6. – S.33–38.
4. Bratus' I. V. Suchasni tehnologii' zberezhennja istorychnoi' spadshhyny Ukrai'ny [Tekst] / I. V. Bratus', Z. M. Sverdlyk // Gileja. Istorychni nauky. Filosofov'ski nauky. Politychni nauky: Naukovyj visnyk: zb. nauk. prac' / Nac. ped. un–t im. M. P. Dragomanova, Ukrai'ns'ka AN. – K.: Vyd–vo NPU im. M. P. Dragomanova, 2013. – Vyp.68 (№1). – S.249–252.
5. Vashik K. Predstavlenie istoricheskogo znaniya i novye mul'timedijnye tekhnologii / K. Vashik. – M.: AIRO–XX, 1999. – 40 s.
6. Kirillova N. B. Mediakul'tura: ot moderna k postmodernu / N. B. Kirillova. – 2–e izd. – M.: Akademicheskij proekt, 2006. – 448 s.
7. Nurkova V. Fotografija kak artefakt zhizni/ V. Nurkova // Sovremennye strategii kul'turologicheskikh issledovanij: trudy In–ta evropejskikh kul'tur / отв. red. T. A. Filippova. – 2008. – Т.2. – S.29–36.
8. Smol'nikov Ju. Problema vidrodzhennja ukrai'ns'koi' movy ta istorychnoi' pam'jati v Ukrai'ni (dr. pol. 80–h – poch. 90–h rr. XX st.). Teoretychnyj analiz / Ju. Smol'nikov. Avtoref. dys. ... kand. ist. nauk. – K., 2005. – 20 s.

Bratus I. V., Candidate of Philology, Associate Professor of Fine Arts, Art Institute Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine, Kyiv), kulturolog@gmail.com

Modern tools for the preservation of cultural and historical materials (the prerequisites for becoming)

The main factors of the renewal of digital technologies in the preservation of cultural and historical material in Ukraine are analyzed. The relationship of various digital solutions is investigated.

Keywords: Internet, cultural and historical memory, restructuring, video hosting.